Муниципальное казенное образовательное учреждение «Теречная СОШ»
Хасавюртовского района Республики Дагестан
Районное управление образования Хасавюртовского района МКОУ «Теречная СОШ»

«Рассмотренно»	«Согласовано»	«Утверждаю»
На заседании МО учителей нач.кл	Зам. дир. в нач.классах	Директор школы
________Нурмагомедома А.А	________Абдулазизова Т.А	________Хайбулаева С.И
от «28» 08.2023 г.	«30» августа 2023 г.	«31» августа 2023 г.

Рабочая программа

учебного предмета «Литературное чтение» (аварский)

для обучающихся 4 «а» класса
на 2023-2024 учебный год.

Учитель начальных классов :Багадурова Р.Ш

Литературияб ц1али

Программаялъе баян

Программа х1адур гьабуна байбихьул школалда т1уразаризе х1исабалде росарал х1асилазулги, обществоялда чиясул хьвада-ч1вадиясул къаг1идабазда бухьараб концепциялъулги, Байбихьул школалъул лъай кьеялъул федералияб пачалихъияб стандарталъулги кьуч1алда.

Литературияб ц1али байбихьул школалъул системаялда аслиял предметазул цояб ккола. Гьелъ рахьдал мац1алда ц1алиялъул махщел ва тексталда т1ад х1алт1иялъул бажари лъугьинабула, художествияб литература ц1алиялде интерес бижизабула ва лъимералъе рух1ияб ва эстетикияб тарбия кьезе, гьесул г1акълу цебет1езабизе квербакъула. Гьединго литературияб ц1алиялъул курс т1адег1анаб даражаялда лъазабиялъ рес кьола байбихьул классазул цогидал предметазда лъик1ал х1асилал рихьизаризе.

Байбихьул школалъул литературияб ц1алиялъул курс буссун буго гьал хадусел мурадал т1уразариялде:

- бич1ч1ун, бит1ун, чвахун ва пасих1го ц1ализе гъваридго лъазаби; бат1ибат1иял тайпабазул текстазда т1ад х1алт1изе бажаруледухъ, калам цебет1езаби; т1ехьалдехун ва ц1алиялдехун бугеб интерес щулалъизаби; ц1алиялъул даража борхизаби ва, жалго жидедаго ч1ун, асарал ц1алиялъулъги къваригIараб т1ехь т1аса бищиялъулъги х1албихьи бук1инаби;

- художествиябгин творчествоялъулаб ва нахъг1унтIиялъулаб пагьмуги, художествиял асарал ц1алулаго, чидае рек1ел асар загьир гьабизе бугеб бажариги цебет1езаби; раг1удехун берцинаб (эстетикияб) балагьи лъугьинаби ва художествияб асар бич1ч1изе бажари;

- художествиял асараздалъун байбихьул классазул ц1алдохъабазул рух1ияб х1албихьи бечелъизаби; рух1ияб асаралъул ва гьудуллъиялъулги, жавабчилъиялъулги, лъик1лъиялъулги, рит1ухълъиялъулги х1акъалъулъ бич1ч1иял куцай; Дагъистаналъул ва цогидал миллатазул культураялъул адаб-хъатир гьабизе ц1алдохъаби куцай.

Байбихьул школалда предмет х1исабалда литературияб ц1алиялъ лъимал ц1ализариялъул гуребги, гьезие тарбия кьеялъулги масъалаби т1урала.

Литературияб ц1али

Программаялъе баян

Программа х1адур гьабуна байбихьул школалда т1уразаризе х1исабалде росарал х1асилазулги, обществоялда чиясул хьвада-ч1вадиясул къаг1идабазда бухьараб концепциялъулги, Байбихьул школалъул лъай кьеялъул федералияб пачалихъияб стандарталъулги кьуч1алда.

Литературияб ц1али байбихьул школалъул системаялда аслиял предметазул цояб ккола. Гьелъ рахьдал мац1алда ц1алиялъул махщел ва тексталда т1ад х1алт1иялъул бажари лъугьинабула, художествияб литература ц1алиялде интерес бижизабула ва лъимералъе рух1ияб ва эстетикияб тарбия кьезе, гьесул г1акълу цебет1езабизе квербакъула. Гьединго литературияб ц1алиялъул курс т1адегIанаб даражаялда лъазабиялъ рес кьола байбихьул классазул цогидал предметазда лъик1ал х1асилал рихьизаризе.

Байбихьул школалъул литературияб ц1алиялъул курс буссун буго гьал хадусел мурадал т1уразариялде:

- бич1ч1ун, бит1ун, чвахун ва пасих1го ц1education ц1ализе гъваридго лъазаби; бат1ибат1иял тайпабазул текстазда т1ад х1алт1изе бажаруледухъ, калам цебет1езаби; т1ехьалдехун ва ц1алиялдехун бугеб интерес щулалъизаби; ц1алиялъул даража борхизаби ва, жалго жидедаго ч1ун, асарал ц1алиялъулъги къваригIараб т1ехь т1аса бищиялъулъги х1албихьи бук1инаби;

- художествиябгин творчествоялъулаб ва нахъг1унтIиялъулаб пагьмуги, художествиял асарал ц1алулаго, чидае рек1ел асар загьир гьабизе бугеб бажариги цебет1езаби; раг1удехун берцинаб (эстетикияб) балагьи лъугьинаби ва художествияб асар бич1ч1изе бажари;

- художествиял асараздалъун байбихьул классазул ц1алдохъабазул рух1ияб х1албихьи бечелъизаби; рух1ияб асаралъул ва гьудуллъиялъулги, жавабчилъиялъулги, лъик1лъиялъулги, рит1ухълъиялъулги х1акъалъулъ бич1ч1иял куцай; Дагъистаналъул ва цогидал миллатазул культураялъул адаб-хъатир гьабизе ц1алдохъаби куцай.

Байбихьул школалда предмет х1исабалда литературияб ц1алиялъ лъимал ц1ализариялъул гуребги, гьезие тарбия кьеялъулги масъалаби т1урала.

Программаялда к1удияб к1вар кьола хъвазе бугеб бажари цебет1езабиялдеги. Ц1алул дарсазда ц1алдохъаби ругьунлъула жидецаго текстал г1уц1изе, ц1аларал хабариял, сипатиял ва пикриял текстазул кьуч1алда изложениял ва къокъал сочинениял хъвазе.

Программаялъул к1иабилеб бут1аялъулъ ц1алдохъабаз лъай-хъвай гьабула **тексталда т1ад гьабулеб х1алт1ул тайпабазулгун.** Гьел ругьунлъула текст бут1абазде бихизе, гьел бут1абазда ц1арал лъезе, план г1уц1изе, ц1алараб текст къокъго ва т1убанго бицине, тексталъулъ аслияб пикру жидерго раг1абаздалъун загьир гьабизе. Ц1алдохъабазда лъала текстал хабарият, сипатиял ва пикриял рук1ин. Гьезда бажарула тексталъул х1асилги бет1ерги цоцазда рухьизе, ц1алул, г1елмиялгин нахъг1унт1иялъулал ва художествиял текстал рат1арахъизе, гьезул бугеб к1вар бихьизабизе.

Программаялъулъ хасаб бак1 ккола **художествияб асаралда т1ад гьабулеб х1алт1иялъ.** Лъимал ругьунлъула художествиял ва нахъг1унт1иялъулал текстазулъ дунял бихьизабулел къаг1идаби цоцаздаса рат1арахъизе (муг1алимасул кумекалдалъун), художествиял ва г1елмиялгин нахъг1унт1иялъулал текстазул хаслъаби рич1ч1изе, жалго бет1ергьанал текстал г1уц1изе.

Ц1алдохъаби ругьунлъула художествияб асар бич1ч1изе ва гьелъие къимат кьезе, гьеб г1елмиялгин нахъг1унт1иялъулал асараздаса бат1абахъизе. Гьезда лъала художествиял асаразул хаслъаби.

Программаялда кьураб материалалда рекъон лъималаз чара гьеч1ого гьабизе ккола художествиял асаразул г1адатияб анализ: цин ц1алдохъабаз текст т1убанго лъазабула, цинги гьеб ц1алула ва гьелъул анализ гьабула, хадуб, художествиябгин эстетикияб къиматги кьун, байбихьи ва ахир, загьир гьабураб аслияб пикру тесталъул х1асилалда ва ц1аралда дандеги ккун, ц1идасан гьеб тексталде к1вар буссинабула.

Художествиял асаразул анализ гьабулаго, ц1алдохъабаз лъугьабахъиназул тартиб ч1езабула, героязулгун ва гьез гьарурал ишазулгун лъайхъвай гьабула, жидергоги авторасулги герояздехун бугеб балагьи рагьула, ц1алараб жоялъул аслияб пикру загьир гьабула. Гьединаб анализалъ квербакъула моралиябгин рух1ияб бечелъи (ай гьудуллъи, адаб-х1урмат, лъик1лъи ва т1алаб-агъаз гьаби щиб кколебали) бич1ч1изе.

Программаялъул бугеб материалалъ сверухъ т1абиг1аталдаги х1айваназул хьвада-ч1вадиялдаги хадуб халкквеялда бухьараб бажариги цебет1езабула.

«Ц1ализе кколел асарал. Ц1алиялъул культура» абураб бут1аялъулъ рихьизарун руго бат1и-бат1иял темаби ва гьезда т1асан ц1ализе кколел асарал. Ц1алдохъабаз ц1ализе кколел асаразда гъорлъе уна аваразул ва цогидал миллатазул раг1ул устарзабаз хъварал, лъималазул г1умруялде г1агарал, г1исинал, художествиял ва г1елмиялгин нахъг1унт1иялъулал асарал. Программаялда рекъон лъималазда лъазе ккола литератураялъул киналго аслиял жанрал: маргьаби, куч1дул, харбал, абиял, кицаби, бицанк1аби, драмаялъулал асарал ва гь.ц.

Гьаниб кьураб тематика байбихьул школалъул г1елалъул лъималазде г1агараб буго. Тематикаялъул х1асилалъ сверухъ бугеб дунялалдехун интерес бижизабула, лъималазул к1вар буссинабула жидерго г1ел бащадаздехун ва ц1ик1к1араздехун, т1абиг1аталдехун, тарихалдехун, нилъер ват1аналъул культураялдехун бугеб гьоркьоблъиялде, гьединго тематикаялъ рес кьола бат1и-бат1иял автораз цого цо тематикаялда т1аса хъварал асарал дандекквезе. Ц1ализе кьураб тематикаялъ лъимералъул сверухъ дунял бич1ч1изе бугеб интерес г1ат1илъизабула, ц1ализе бугеб махщел ц1ик1к1инабула ва ц1алиялъул культура лъугьинабула. Гьелда т1адеги, ц1ализе кьурал асараз к1удияб кумек гьабула лъималазе рух1иябгин эстетикияб тарбия кьезе.

Курс лъуг1ун хадуб кьолел х1асилал

Напсиял х1асилал

1. Жиндирго Ват1аналде, Россиялъул ва Дагъистаналъул миллатазде ва гьезул тарихалде к1удияб рокьи бижизаби.

2. Цогидал миллатазул маданияталдехун ва гьезул тарихалдехун, гьединго бат1ияб пикруялдехун ц1уна-къараб балагьи бижизаби.

3. Ц1алиялдехун лъимералъул интерес бижизаби.

4. Жинца гьарурал ишазул жавабчилъиги жибго жиндаго ч1араб, цогиялда бухьинч1еб хасиятги цебет1езаби.

5. Эстетикияб бич1ч1и лъугьинаби.

6. Цогидал г1адамазе кумекалъе х1адурав, ният лъик1ав, х1алхъублъи гьеч1ев, г1адамазе лъик1лъи гьабулев инсан вахъинави.

1. Литература т1олабго дунялалъулаб ва миллияб культура г1адин бич1ч1и, гьелъ рух1ияб бечелъи ва г1адатал ц1унулеллъи лъай.

2. Т1ехь культурияб бечелъи бук1ин бич1ч1и.

3. Раг1ул искусство г1адин художествиял асараздехун бербалагьи бук1инаби.

4. Маг1арулазул ва Россиялъул цогидал миллатазул литератураялъул рух1ияб бечелъи бич1ч1и.

5. Инсан цевет1езавиялъе литератураялъул бугеб к1вар бич1ч1и; Ват1аналъул ва гьелъул халкъалъул, сверухъ т1абиг1аталъул, культураялъул, лъик1лъи-квешлъиялъул, гьудул-гьалмагълъиялъул, рит1ухълъиялъул х1акъалъулъ бич1ч1и лъугьинаби; гьоркьоса къот1ич1ого ц1алдезе кколеблъи бич1ч1и.

6. Ц1алиялъул бугеб к1вар бич1ч1и; ц1алиялъул бат1и-бат1иял тайпабаздаса пайда боси (лъай-хъвай гьабиялъул, аслияб жо балагьиялъул, т1асабищул, лъазабиялъул); героязул хьвада-ч1вадиялъе кьураб къимат х1ужжабаздалъун кьуч1аб бук1ин бихьизабизеги, гьоркьоб лъураб жоялда т1аса жиндирго пикру загьир гьабизеги, текстазул бат1и-бат1иял тайпаби рич1ч1изеги, гьезие къимат кьезеги бажари.

7. Жиндие къвариг1араб литература, живго жиндаго ч1ун, цогидазул кумек гьеч1ого, т1аса бищизеги цебе бук1аралдаса ц1ик1к1араб информация бич1ч1изе ва щвезе баян кьолел т1ахьал (источникал) х1алт1изаризеги бажари.

8. Бат1и-бат1иял текстазул анализ гьабизе, ай г1иллаялъулабгин ц1ехрехалъул бухьен ч1езабизеги, асаралъул аслияб пикру загьир гьабизеги, текст бут1абазде биххизеги, гьел бут1абазда ц1арал лъезеги, г1адатаб план г1уц1изеги, асаралъул загьирлъи, пасих1лъи бихьизабулел алатал ратизеги, текст жиндирго раг1абаздалъун ц1идасан ц1ализеги бажари.

9. Бат1и-бат1иял текстазда т1ад х1алт1изеги, ц1алул ва художествиял, г1елмиялгин нахъг1унт1иялъулал текстазул хаслъаби рихьизаризеги бажари; художествиябгин творчествияб пагьму цебет1езаби; художествиял асаразда, суратазда т1асан яги жиндирго х1албихьиялъул х1акъалъулъ живго бет1ергьанаб текст г1уц1изе бажари.

Жидецаго г1уц1араб пананалда рекъон яги аслиял раг1абазде мугъч1вайги гьабун, асаразул х1асил дурусго, къокъго, г1ат1идго бицин; цо ч1ванкъот1араб суалалда т1асан хабар г1уц1изе тексталъул материал бати. Хабар бицунаго, маг1наялъул тартиб ва дуруслъи ц1уни.

Хабаралъул героязул каламалъул хаслъабазухъ халкквей, гьезул ишал ва цогидаздехун ругел гьоркьорлъаби дандекквей. Героязул г1амал-хасияталъе ва раг1абазе къимат кьей, герояздехун ва гьез г1ахьаллъи гьабулел лъугьабахъиназдехун авторасул ялъуни жидер бугеб бербалагьи загьир гьаби. Асаразда жанир кколел лъугьа-бахъиназул, героязул, сверухъ бугеб т1абиг1аталъул сипат-сурат цебеч1езабулел раг1аби рати (дандекквеял, эпитетал, метафорал, фразеологиял свераби).

Харбазул, куч!дузул, маргьабазул, кицабазул, абиязул, бицанк1абазул х1акъалъулъ I–III классазда щвараб лъай щула гьаби. Художествиял текстал г1елмиял ва нахъг1унт1иялъулал текстаздаса рат1арахъизе ругьун гьари.

Библиографияб культура

Т1ехь искусствоялъулаб хасаб тайпа. Т1ехь – лъаялъул ицц. Ц1алул, художествиял ва къариг1арал баянал кьолел (справкаялъулал) т1ахьал. Т1ехьалъул бут1аби: т1ехьалъул х1асил яги т1ехьалъул бут1рул, титулалъулаб гьумер, аннотация, суратал.

Живго жиндаго ч1ун аннотация хъвазе бажари.

Т1ахьазул тайпаби: художествиял асаразул т1ехь, т1ехь мажмуг1, данде гьарурал асаразул т1ехь, цо ккураб заманалда бахъараб басма, баян кьолел т1ахьал (справочник, ай сундулниги х1акъалъулъ къокъаб ва дурусаб баян босизе рес бугеб т1ехь, словарал, энциклопедиял, ай, къокъ гьабун, г1емерал г1елмабазул баян кьолел т1ахьал).

Библиотекаялдаса жидее къвариг1арал т1ахьал росизе лъай. Лъималазул г1умруялде дандекколел словараздаса ва дурусаб баян босизе рес бугеб литератураялдаса пайда боси.

Художествияб асаралда т1ад х1алт1и

Художествияб тексталъул хаслъаби, ай гьелъул цогидазда релълъинч1ел пасих1ал, рек1елъе рортулел мац1алъул алатал рихьизари (муг1алимасул кумекалдалъун). Асаралъул х1асилги гьелъул ц1арги дандрекъон кколеллъи бич1ч1и.

Ц1алул, г1елмиялгин г1адатал х1асил бугел ва цогидалги текстазда т1ад х1алт1и

Асаралъул ц1ар ва гьеб ц1ар асаралъул х1асилалда дандрекъон кколеблъи бич1ч1и. Ц1алул, г1елмиялгин г1адатал х1асил бугел текстазул хаслъаби, мух1кан гьарун, ч1езари. Бат1и-бат1иял тайпабазул текстазул анализ гьабиялъул г1адатиял къаг1идабазулгун лъай-хъвай гьаби: тексталъул аслияб пикру загьир гьаби, г1иллаябгин х1асилалъул бухьен ч1езаби (г1илла гьеч1еб х1асил бук1унаро). Текст бут1абазде биххи. Гьел бут1абазул темаби баян гьари. К1вар бугел яги аслиял раг1аби ралагьи. Текст ц1идасан бициналъул алгоритм г1уц1и. Схемаялда, моделалда, к1вар бугел, аслиял раг1абазда мугъги ч1ван, текст ц1идасан бицин. Текст г1ат1идго, ай дурусго бицин. Текст къокъго бицин (ай тексталъул х1асилалъулъ аслияб, к1вар бугеб жо бихьизаби). Справкаялъулаб (бат1и-бат1ияб жоялъул баян кьолеб) материалалда, г1амлъизабулел суалазда ва ц1алул т1адкъаязда т1ад х1алт1изе бажари.

Гаргадизе, к1алъазе бажари (каламалъул культура)

Диалог каламалъул тайпабазул цояб кколеблъи бич1ч1и. Диалогалъул хаслъи: лъурал суалал рич1ч1изеги, гьезие жавабал кьезеги, тексталда т1аса жинцаго суалал кьезеги, хабар-к1алалда вугев чиясул каламалъухъ, гьеб калам гьоркьоса къот1ич1ого, к1вар кьун г1енеккизеги, гьоркьоб лъураб асаралда т1аса х1еренго жиндир пикру загьир гьабизеги бажари. Каламалъул низам ц1уни. К1алзул гьунаралъул халкъиял асаразул кьуч1алда иш гьабиялъул, г1адамазда гьорлъ вук1иналъул низамалъулгун яги къаг1идаялъулгун лъай-хъвай гьаби.

Раг1иялда т1ад х1алт1и (раг1ул бит1араб ва хъвалсараб маг1наги гьелъул г1емер маг1наги бук1ин лъай), активиял раг1абазул нахърател дагьабги ц1убазаби.

Монолог каламалъул тайпабазул цояб кколеблъи бич1ч1и. Лъурал суалазда яги кьураб темаялда т1асан к1удияб гьеч1еб калам г1уц1изеги ва гьелъул аслияб пикру загьир гьабизеги бажари. Ц1алараб ялъуни раг1араб жоялъул х1асил бицин.

Жинца бицунеб пикруялъул план г1уц1и. Жинца бицунеб жоялъул мурадалда рекъон к1алъаялъул къаг1идаби т1аса рищи. Суратазда ва ц1алараб яги кьураб темаялда т1асан к1алзул формаялда къокъаб хабар г1уц1и.

Нилъер адабият ва маданият

Рухlияб ва материалияб маданияталъул, рукlа-рахъиналъул, захlматалъул, хьвада-чlвадиялъул, адабияталъул хаслъабазул, къагlидабазул, гlадатазул, гlумру гьабулеб куцалъул хlакъалъулъ бицунел асарал. Магlарул устарзабазул хlакъалъулъ харбал ва кучlдул (Гlоцlалъ, Унсоколо, Рахатlа, Гlанди).

Мугlрузул улка

Дагъистаналъул мацlазул, халкъазул тарихалъул, эркенлъиялъе гlоло къеркьарал бахlарзазул (Шамилил, Гъазимухlамадил, Хlамзатил ва гь.ц.) биографиялъул хlакъалъулъ бицунел асарал.

Класс тун къватlисеб цlали

Цlализе кколеб материал. Аваразул ва цогидал миллатазул рагlул устарзабаз хъварал, лъималазул гlумруялде гlагарал гlисинал асарал.

Цlалул тематика. Гlадамазул цоцадехун рукlунел гьоркьорлъабазул, лъикlабги квешабги хьвада-чlвадиялъул, яхl-намусалъул, рухlияб ва материалияб маданияталъул, рукlа-рахъиналъул, Дагъистаналъул тарихалъул, халкъазул эркенлъиялъе гlоло къеркьарал бахlарзазул хlакъалъулъ бицунел асарал.

Тlехьалъулгун гьабулеб хlалтlи. Лъималазда лъазе ва бажаризе ккола:

- лъималазул гlумруялда хурхараб тlехь балагьизе ва жидецаго цlализе;
- лъагlалил т1оцебесеб бащалъиялда анкьида жаниб 3–6 гьумералде, лъагlалил к1иабилеб бащалъиялда 15–20 гьумералде рахарал асарал цlализе;
- цlалараб жоялъул къокъго хlасил бицине;
- мугlалимас кьураб ялъуни жидецаго гlуцlараб планалда рекъон героясул хlакъалъулъ хабар гlуцlизе.

Адабияталъул теориялъул хlакъалъулъ лъазе кколел авалиял баянал
(практикияб къагlидаялъ лъазаризе)

Пасихlал, рекlелъе рортулел мацlалъул алатал, ай *синонимал, антонимал, эпитетал, дандекквеял, метафорал, олицетворениял* тексталъулъ рати ва практикияб къагlидаялъ гьел ратlа гьаризе лъай (мугlалимасул кумекалдалъун).

Художествиял асар, *рагlул искусство, автор (хабар бицине гьунар бугев чи, хабар бицунев чи), тема, герой (гьесул сипат-сурат, гьес гьабураб иш, загьир гьарурал пикраби, гьесул калам); героялдехун авторасул бугеб бербалагьи* гlадал литературиял бичlчlиял лъай (мугlалимасул кумекалдалъун).

Хабариял, сипатиял ва пикриял текстазул гlуцlиялъул хаслъабазул хlакъалъулъ гlаммаб бичlчlи щвей.

Прозаялъулаб (харбихъего хъвараб) ва шигlрияб калам, шигlрияб асаралъул хаслъаби рихьизари (ритм /гьаракь рекъей/, рифма).

Асаразул жанр. Кlалзул гьунаралъул халкъиял ва авторасул асарал (ратlарахъизе).

Кlалзул гьунаралъул халкъиял асаразул гьитlинал жанрал (кинидухъ ахlулел кучlдул, абиял, кицаби, бицанкlаби ва абундачал): гьезул магlна бичlчlи, гьел цоцаздаса ратlарахъизе лъай.

Хlайваназул, рукlа-рахъиналъулал ва гlажаибал маргьаби. Маргьабазул художествиял хаслъаби: маргьадулаб герой, пасихlал, рекlелъе рортулел мацlалъул алатал, гlуцlи. Литературияб (авторасул) маргьа.

Хабар, кечl – жанраялъул, гьезул гlуцlиялъул хlакъалъулъ гlаммаб бичlчlи.

4.	Хасалихълъи. Муг1рузул сухъмахъал. Авар миллаталъул нек1о заманалъул харбалги бат1и-бат1иял куч1дулги. Хасалихълъи.	Риидал лъимал х1алт1араб, гьез х1ухьбахъи гьабураб куцалъул х1акъалъулъ харбал, куч1дул, гара-ч1варијал. Асаразул героязе характеристика кьей. Щвараб лъаялъе къимат лъей.	1			Гьум. 16-22 Хабаралъул къокъаб х1асил бицине лъазабизе. Куч1дул пасих1го ц1ализе лъазаризе. «Хасалихълъи» рек1ехъе лъазабизе.
5.	Ц1унц1ра. Къарумги сахаватги. «Гъимлару» рагъ.	Темаялда лъураб цIаралъулгун лъай-хъвай гьаби. Маг1арулазул хъвадарухъабазул г1агараб Ват1аналъул сипат-сурат цебе ч1езабулел асарал.	1			Гьум. 24-31 Кеч1 пасих1го ц1ализе лъазабизе. Маргьадул къокъаб х1асил бицине.
6.	Пионер Лёня. Бац1ил кеч1.	Ват1аналъул сипат-сурат цебе ч1езабулел т1абигIат ц1унизе ккей загьир гьабулел асарал. Текстал пасих1го ц1али. Асаразул жанрал. Асаразул аслияб маг1на. Художествияб тесталъул кьуч1алда хабар г1уц1и. Щвараб лъаялъе къимат лъей.	1			Гьум. 32-38 Хабаразул къокъал х1асилал рицине лъазаризе. Кьурал суалазе жавабал кьезе х1адурлъизе.
7.	Церги бакьучги. Гьудуллъиялда хурхарал киц1аби ва абиял. Гьудул-	Т1абиг1ат ц1униялъул х1акъалъулъ халкъиял асарал: кицаби, маргьаби	1			Гьум. 39-45 Т1аса рищун

11.	Гьабигьанги гьобоги. Щай дунялалда гьадиг1ан лъик1 бугеб?	Г1агараб т1абигlат, рух1ч1аголъаби ва рохьал ц1униялъул х1акъалъулъ рицунел харбал. Художествияб асар г1енеккун бич1ч1и, жидерго пикру загьир гьаби.	1			Гьум. 67-72 хабаразул къокъал х1асилал рицине лъазаризе.
12.	Г1ака г1одараб куц. Ват1ан.	Х1айванаде ва цоги бат1и-бат1иял рух1ч1аголъиязде г1адамазул бербалагьи. Ват1аналъул къадру борхатго ц1унизе ккеялда т1ад х1алт1и	1			Гьум. 72-77 «Ват1ан» рек1ехъе лъазабизе.
13.	Эбелги т1инч1ги. Лъарал г1умру.	Гlагараб т1абиг1ат, рух1ч1аголъаби ва рохьал ц1униялъул х1акъалъулъ рицунел харбал. Жидерго пикру загьир гьаби. Асаралъе кьураб ц1аралъул анализ гьаби.	1			Гьум. 77-83 Хабаразул къокъал х1асилал рицине лъазаризе.
14.	К1удил маргьа. Ц1одорав вас.	Темаялда лъураб ц1аралъулгун лъай-хъвай гьаби. Художествияб асар бич1ч1и; гъалат1ал риччач1ого, текстал ц1али. Асаралъул жанр ч1езаби. Асаралъе кьураб ц1аралъул анализ гьаби, асаралъул темаялда ва гьелъул аслияб пикруялда гьеб ц1ар бухьинаби.	1			Гьум. 86-92 Маргьабазул къокъал х1асилал рицине лъазаризе.

19.	Маг1арулай. Къисас.	Ц1алараб асаралда т1асан жиндирго пикру загьир гьаби. Асаразул героязул ишазе къимат кьей. Щвараб лъаялъе къимат кьей.	1			Гьум. 120-126 Хабарахул къокъал х1асилал рицине лъазаризе.
20.	Хинаб хасел. «Г1урхьо». Ихги хаселги.	Хасалил т1абиг1аталъул х1акъалъулъ раг1ул устарзабаз хъварал асарал. Куч1дул дандекквей, гьел рек1ехъе лъазари. Хасалил т1абиг1аталъул суратал рахъи.	1			Гьум. 128-133 «Хинаб хасел» рек1ехъе лъазабизе.
21.	Г1адилал-Самудилал. Хъах1илаб ц1ад. Хасел. Г1айнал макьу. Гьит1инаб ёлка.	Хасалил т1абиг1аталъул х1акъалъулъ раг1ул устарзабаз хъварал асарал. Героязул г1амалхасияталъе ва раг1абазе къимат кьей. Х1асилалда т1асан кьурал суалазе къокъго жавабал кьей.	1			Гьум. 134-144 Къокъаб х1асил бицине лъазабизе.
22.	Бищунго кутакаб жо. Гьабигьанасул лъимал.	Г1умруялдехун, г1адамаздехун ва т1абиг1аталдехун авторасул ялъуни жидер бугеб бербалагьи загьир гьаби. Героязул г1амал-хасияталъе ва раг1абазе къимат кьей.	1			Гьум. 145-151 Къокъаб х1асил бицине лъазабизе.

27.	Ихдалил кеч1. Чиярал.	Ихдалил т1абиг1ат ч1аголъулеб куц бицунел асарал. Аслияб пикру жидерго раг1абаздалъун загьир гьаби. Щвараб лъаялъе къимат кьей.	1			Гьум. 181-186 Къокъаб х1асил бицине лъазабизе.
28.	Къвалул хоро. Рахъухъирщ.	Асаразул героязе характеристика кьей. Текст бут1абазде биххи. Асаразулъ ихдалил г1аламатал рихьизари, ихдалил т1абиг1аталъул сурат бахъи. Щвараб лъаялъе къимат лъей.	1			Гьум. 186-195 Къокъаб х1асил бицине лъазабизе.
29.	Меседил к1укьмахх. Гьайбатав инсан, г1ажаибав тохтур.	Темаялда лъураб ц1аралъулгун лъай-хъвай гьаби. К1удиял асаразул х1асил жидерго раг1абаздалъун ц1идасан бицин.	1			Гьум. 197-203 Къокъаб х1асил бицине лъазабизе.
30.	Адабияталъул машгьурав зах1матчи. Узун-х1ажил х1акъалъулъ чанго раг1и.	Рух1ияб ва материалияб маданияталъул, рукIарахъиналъул, зах1маталъул, хьвада-ч1вадиялъул, адабияталъул хаслъабазул, къаг1идабазул, г1адатазул, г1умру гьабулеб куцалъул х1акъалъулъ бицунел асарал.	1			Гьум. 204-210 Къокъаб х1асил бицине лъазабизе.